

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 17Co/131/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6618203838
Dátum vydania rozhodnutia: 06. 05. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Zita Nagypálová
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2020:6618203838.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zity Nagypálovej a sudcov JUDr. Dušana Ďuriana a JUDr. Ľubomíra Šablu ako členov senátu, v spore žalobcu Prima banka Slovensko, a. s., so sídlom Hodžova 11, 010 11 Žilina, IČO: 31 575 951, proti žalovanému D. U., nar. XX.XX.XXXX, bytom L. ulica X/XX, XXX XX Z., o zaplatenie 260,86 € s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Lučenec č. k. 8Csp/83/2018-90 z 20. marca 2019, takto

rozhodol:

I. Rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku o zamietnutí žaloby žalobcu v prevyšujúcej časti (II. výrok) **m e n í t a k**, že žalovaný je **p o v i n n ý** zaplatiť žalobcovi sumu 5,00 € do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku a v prevyšujúcej časti žalobu žalobcu **z a m i e t a**.

II. Žalovaný je **p o v i n n ý** zaplatiť žalobcovi náhradu trov konania v rozsahu 100 %, do troch dní od právoplatnosti uznesenia súdu prvej inštancie o určení výšky trov konania žalobcu.

o d ô v o d n e n i e :

1. Súd prvej inštancie výrokom I. rozsudku čiastočne vyhovel žalobe o zaplatenie dlžnej sumy úveru poskytnutého žalovanému zmluvou o úvere č. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX z 19.12.2013 (ďalej aj „zmluva o úvere“) a žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi dlžnú istinu 244,40 € spolu aj s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne z tejto sumy od 31.07.2018 (nasledujúci deň po dátume predčasného zosplatnenia úveru) do zaplatenia, kapitalizovaný úrok 12,77 % (správne 12,77 € - poznámka odvolacieho súdu) spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne z tejto sumy od 31.07.2018 do zaplatenia, úrok z omeškania z dlžných splátok vyčíslený ku dňu 30.07.2018 vo výške 0,53 € a poplatky za poistenie schopnosti splácať úver vo výške 3,16 €, všetko v lehote troch dní od právoplatnosti rozsudku. Žalobu v časti o zaplatenie úroku z úveru sadzbou 19,90 % ročne zo sumy 244,40 € od 31.07.2018 do zaplatenia zamietol (II. výrok) a žalobcovi III. výrokom priznal voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu s tým, že o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie osobitným uznesením.

1.1 Zmluvný vzťah medzi stranami sporu posúdil súd prvej inštancie nielen podľa ustanovení Obchodného zákonníka č. 513/1991 Zb. o zmluve o úvere § 497, ale aj podľa ustanovení Občianskeho zákonníka o spotrebiteľských zmluvách z dôvodu, že úver čerpal žalovaný ako spotrebiteľ. Náležitosti zmluvy o úvere hodnotil súd prvej inštancie podľa zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Z vykonaných dôkazov súd prvej inštancie vyvodil, že uzavretie zmluvy o úvere so žalovaným na sumu 1 200,- € dňa 19.12.2013 žalobca preukázal, súčasne preukázal aj vyčerpanie úveru žalovaným, porušenie platobnej disciplíny a dlžný zostatok úveru, úrokov a poplatkov za poistenie. Pri vyhlásení predčasnej splatnosti úveru ku dňu 30. júla 2018 postupoval žalobca v súlade s § 53 ods. 9 a § 565 Občianskeho zákonníka. Žalobca má podľa názoru okresného súdu nárok na zaplatenie istiny 244,40 € aj s úrokmi z omeškania

z dlžnej sumy, vznikol mu nárok aj na zaplatenie poplatkov za poistenie schopnosti žalovaného splácať úver, ale na úroky z úveru dohodnuté sadzbou 19,9 % ročne počas trvania úverového vzťahu len do dátumu vyhlásenia predčasnej splatnosti úveru do 30. júla 2018. Ak spotrebiteľ nemá po vyhlásení predčasnej splatnosti úveru právo mať peňažné prostriedky u seba a tieto užívať, niet dôvodu ani na to, aby veriteľovi platil úroky z úveru, ich priznaním by sa popreli účinky veriteľom vyvolanej zmeny spôsobu splatnosti záväzku a veriteľovi by úroky patrili tak, ako keby k zmene ani nedošlo, zatiaľ čo spotrebiteľovi by neboli garantované nijaké práva, ktoré mu plynuli zo zmluvy o úvere pred veriteľom vyvolanou zmenou záväzku. Občiansky zákonník výslovne neustanovuje, dokedy je dlžník povinný platiť úroky z úveru. Povinnosť platiť úroky z úveru aj po vyhlásení úveru za splatný nevyplýva ani z ustanovenia § 503 ods. 1, 2 Obchodného zákonníka. Podľa § 503 ods. 2 Obchodného zákonníka sú úroky zo splátky v prípade plnenia v splátkach splatné v deň splatnosti splátky. Ak sa však má vrátiť zvyšok poskytnutých peňažných prostriedkov, sú podľa § 503 ods. 1 tretia veta Obchodného zákonníka splatné aj úroky, ktoré sa ho týkajú. Pokiaľ nemá dlžník nárok na splátky, niet dôvodu, aby plynula jeho povinnosť splatiť úroky zo splátok. V časti žiadaných zmluvných úrokov z úveru za dobu po zosplatnení úveru súd prvej inštancie vychádzajúc z týchto úvah zamietol.

1.2 I keď v časti príslušenstva bola žaloba zamietnutá, priznal súd prvej inštancie žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % s poukazom na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6Ob0/243/2007 z 27.11.2008, podľa ktorého pre pomerné rozdelenie trov konania je rozhodujúci pomer úspechu aj neúspechu v uplatnenej istine bez príslušenstva.

2. Rozsudok súdu prvej inštancie v časti, ktorej bola žaloba zamietnutá napadol odvolaním žalobca. Súdu prvej inštancie vytykal nesprávne zistený skutkový stav a nesprávne právne posúdenie veci. Oponoval názoru súdu prvej inštancie, že nárok na zaplatenie úroku od poskytnutia peňažných prostriedkov až po ich vrátenie, teda aj po predčasnom zosplatnení žalobca nemá. S poukazom na ustanovenie § 497 Obchodného zákonníka, podľa ktorého sa v zmluve o úvere zaväzuje dlžník vrátiť poskytnuté peňažné prostriedky a zaplatiť úroky a § 502 ods. 1 Obchodného zákonníka, ktorý ustanovuje, že od doby poskytnutia peňažných prostriedkov je dlžník povinný platiť z nich úroky v dojednanej výške, inak v najvyššej prípustnej výške ustanovenej zákonom alebo na základe zákona argumentoval, že z tohto ustanovenia nepriamo vyplýva podmienenosť povinnosti platenia zmluvného úroku držbou peňažných prostriedkov. Aj ustanovenie § 503 ods. 3 Obchodného zákonníka spája povinnosť platenia úrokov s obdobím skutočnej držby peňažných prostriedkov. Obdobne aj v zmysle § 16 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z. z. je spotrebiteľ povinný uhradiť úrok z úveru pri úplnom alebo čiastočnom predčasnom splatení úveru za časové obdobie od poskytnutia spotrebiteľského úveru do jeho splatenia. Zákon č. 129/2010 Z. z. ukladá spotrebiteľovi pri odstúpení od zmluvy zo strany dlžníka povinnosť zaplatiť zmluvne dohodnuté úroky až do splatenia istiny a tomu zodpovedajúce právo na zmluvne dohodnuté úroky po zosplatnení musí aj mať veriteľ. Obsahom záväzku dlžníka nie je len vrátiť poskytnuté peňažné prostriedky, ale aj zmluvné úroky, ktoré nie je možné stotožňovať so zákonnými úrokmi z omeškania. Na nárok na úroky z úveru nemá vplyv omeškania dlžníka ani prípadné zosplatnenie dlhu. Obmedzenie nároku veriteľa na zmluvný úrok po zosplatnení úveru neobsahuje žiaden právny predpis. V roku 2013 sa mal meniť a dopĺňať Občiansky zákonník v § 53 ods. 9 textom: „Úroky za poskytnutie peňažných prostriedkov patria dodávateľovi len do uplatnenia práva podľa § 565“, ale táto navrhovaná zmena nebola nikdy legislatívne prijatá, čo dokazuje, že zákonodarca nikdy nárok veriteľa na zmluvne dohodnutý úrok po zosplatnení dlhu neobmedzil. Citáciami z rozsudkov všeobecných súdov Slovenskej republiky a Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 33Cdo/212/2014 z 21.08.2014 preukazoval žalobca, že názor súdu prvej inštancie o povinnosti dlžníka platiť úroky z úveru iba do vyhlásenia predčasnej splatnosti úveru nie je správny. Žalobca osobitne odkázal na rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 547/2012, konkrétne odlišné stanovisko podpredsedu ústavného súdu G. D. O., ktorý kritizoval bezbrehú ochranu spotrebiteľov v rozpore so zásadou rovnosti a rozhodnutie sp. zn. IV. ÚS 476/2012, v ktorom sa ale ústavný súd nevyjadroval k meritu veci - povinnosti dlžníka platiť úroky z úveru aj po vyhlásení predčasnej splatnosti úveru. Navrhol zmeniť rozsudok súdu prvej inštancie pre nesprávne právne posúdenie veci a vyhovieť žalobe v celom rozsahu.

2.1 Súčasne navrhol vydanie opravného uznesenia, kde v I. výroku súd prvej inštancie nesprávne označil priznaný zmluvný úrok do zosplatnenia textom „12,77 %“, namiesto „12,77 €“.

3. Žalovaný s neznámym pobytom sa k odvolaniu žalobcu nevyjadril.

4. Odvolací súd vyžiadaval od žalobcu amortizačnú tabuľku k zmluve o úvere č. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX z 19.12.2013 za účelom zistenia, akú sumu by v zmysle dohody v zmluve o úvere zaplatil žalovaný, ak

by si plnil povinnosti z úverovej zmluvy a úver by splatil do dohodnutého dátumu splatnosti 27.12.2018. Amortizačnú tabuľku doručil na vedomie aj žalovanému. V tomto prípade nebolo potrebné podľa názoru odvolacieho súdu za účelom doplnenia dokazovania pred odvolacím súdom napriek doslovej dikcii ustanovenia § 385 ods. 1 C. s. p. nariadiť pojednávanie, pretože podľa § 204 C. s. p. dôkaz listinou sa vykoná tak, že súd listinu alebo jej časť prečíta alebo oboznámi jej obsah; to neplatí, ak ide o listinu, ktorej odpis bol strane sporu v priebehu konania doručený a ak listina alebo jej obsah neboli protistranou spochybnené. Strany sporu túto listinu nespochybnili. Po preskúmaní veci bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 ods. 1 C. s. p. iba v rozsahu odvolania žalobcu a závislom výroku o trovách konania podľa § 379 písm. a) C. s. p. so zreteľom na žalobcom uplatnené odvolacie dôvody, ktorými je podľa § 380 ods. 1 C. s. p. viazaný (z dôvodu, že vady týkajúce sa procesných podmienok v zmysle § 380 ods. 2 C. s. p. nezistil) po zohľadnení skutkových zistení súdom prvej inštancie a odvolacím súdom v zmysle § 383 C. s. p. dospel odvolací súd k názoru, že rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti je potrebné podľa § 388 C. s. p. zmeniť, pretože v tejto časti nie sú splnené podmienky na potvrdenie ani zrušenie rozsudku. O trovách konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 2 C. s. p.

5. Úverová zmluva z 19.12.2013 je založená v kópii na č. I. 5 spisu. Veriteľom z úveru bola Prima banka Slovensko, a. s., so sídlom v Žiline, dlžníkom žalovaný D. U.. Úver bol poskytnutý vo výške 1 200,- € s fixnou úrokovou sadzbou 19,9 % p. a. do splatnosti, ktorý mal žalovaný splácať anuitnými splátkami po 32,07 € mesačne od 27.01.2014 (prvá splátka) v počte 60 do 27.12.2018 (dátum splatnosti úveru). Spolu s poplatkami za poskytnutie a správu úveru a za poistenie schopnosti splácať úver mal žalovaný zaplatiť žalobcovi 2 024,20 €. Rovnaká výška anuitných splátok je uvedená aj v amortizačnej tabuľke, ktorú si odvolací súd od žalobcu vyžiadal a z nej zistil, že pri riadnom splácaní úveru dohodnutými splátkami by na úrokoch za obdobie od 27.01.2014 do 27.12.2018 zaplatil žalovaný celkom 724,20 €.

6. Žalobca doložil prehľad splácania úveru žalovaným do dátumu zosplatenia úveru, z ktorého odvolací súd zistil, že žalovaný nedodrжал výšku ani pravidelnosť mesačných splátok. Za obdobie od 27.01.2014 do 02.05.2018 zaplatil žalobcovi celkom 1 701,53 €, z čoho žalobca započítal na istinu 955,60 €, na úroky z úveru 706,43 € a na poistné 39,50 €. Po vyhlásení predčasnej splatnosti úveru podľa tvrdenia žalobcu nebola poukázaná zo strany žalovaného žiadna platba. Z dohodnutých úrokov vo výške 724,20 € už žalovaný zaplatil 706,43 € a súd prvej inštancie vyhovel žalobe o zaplatenie úrokov z úveru do výšky 12,77 €. Zostáva teda neuhradených 5,- € ($724,20 \text{ €} - 706,43 \text{ €} = 17,77 \text{ €} - 12,77 \text{ €} = 5,- \text{ €}$).

7. Zmluva o úvere uzavretá medzi stranami sporu je zmluvou spotrebiteľskou podliehajúcou zákonu č. 129/2010 Z. z. v znení účinnom ku dňu uzavretia zmluvy. Tento zákon ale nepokrýva všetky otázky vzniku úverového zmluvného vzťahu, práv a povinností strán, ktoré zo zmluvného vzťahu vyplývajú, riešenia otázok, na akú dobu je dlžník povinný platiť úroky z poskytnutého úveru, vzťah úrokov z úveru a úrokov z omeškania, výšku úrokov z omeškania, ktoré sú predmetom úpravy Obchodného zákonníka. Zmluva o úvere je v zmysle § 261 ods. 6 písm. d) Obchodného zákonníka v znení účinnom ku dňu uzavretia zmluvy o úvere tzv. absolútnym obchodom a preto bez ohľadu na povahu účastníkov zmluvy o úvere je potrebné pri posudzovaní tohto právneho vzťahu vychádzať aj z ustanovení Obchodného zákonníka o zmluve o úvere § 497 a nasledujúce.

8. V dôsledku odvolania žalobcu bolo potrebné posúdiť, či súd prvej inštancie zaujal správny právny názor k časti uplatňovaného nároku žalobcom zodpovedajúceho dohodnutým úrokom z úveru vo výške 19,90 % p. a. z dlžnej istiny od 31. 07. 2018 do zaplatenia, ktoré nepriznal žalobcovi s odôvodnením, že v spotrebiteľských vzťahoch je potrebné aplikovať zásadu „úroky do splatnosti úveru“, pretože po splatnosti úveru nastupuje režim sankčných úrokov z omeškania a v prípade požadovania úroku z omeškania aj úroku z úveru by došlo ku kumulácii negatívneho postihu dlžníka ako spotrebiteľa. Uviedol, že aj z ustanovenia § 497 Obchodného zákonníka vyplýva, že platenie úrokov z úveru je dôvodné len do doby splatnosti úveru. Uplatnený nárok žalobcu indikuje jeho zámer dosiahnuť vyššiu sankciu než akú predstavujú úroky z omeškania. Súd prvej inštancie na podporu svojho názoru poukázal na nález Ústavného súdu SR sp. zn. IV. ÚS 476/2012 zo dňa 18. 09. 2012 a na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Obo/143/98 zo dňa 01. 07. 2000.

9. Odvolací súd uvádza, že rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Obo/143/1998 zo dňa 01. 07. 2000 (rozhodnutie Najvyššieho súdu SR ako súdu odvolacieho, nie dovolacieho) uverejnené v časopise Zo súdnej praxe vo zväzku 4 ročník 2000 pod publikačným číslom 43/2000 však neriešilo otázku, či má veriteľ po predčasnom zosplatení úveru nárok na dohodnuté úroky z

úveru po zosplatnení úveru, ale či patria veriteľovi úroky z omeškania z nezaplatených zmluvných úrokov. Medzi účastníkmi konania sp. zn. 4Obo/143/98 bol spor v tom, z čoho pozostáva žalovaná pohľadávka, či predstavuje úroky z omeškania s platením splatných úrokov alebo ide o úročenie úrokov z omeškania. Odvolací súd vo veci sp. zn. 4Obo/143/98 uložil súdu prvej inštancie skúmať štruktúru žalovanej pohľadávky a je pravdou, že v ďalšom texte je uvedená veta: „Odvolací súd v tejto súvislosti upozorňuje, že dohodnuté úroky z poskytnutých prostriedkov platia len do splatnosti dlhu (jeho splátok). Od splatnosti je dlžník v omeškani a musí platiť úroky z omeškania (§ 369 Obchodného zákonníka)“, avšak bez bližšieho odôvodnenia s poukazom na zákonné ustanovenie, z ktorého tento záver vyplýva. V rozpore s týmto textom je poznámka k uverejnenému rozhodnutiu v časopise Zo súdnej praxe, kde je uvedený: „Osoba prijímajúca úver (dlžník) zo zmluvy o úvere podľa § 497 a nasledujúce Obchodného zákonníka preberá jednak povinnosť poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a od doby poskytnutia peňažných prostriedkov do dňa ich vrátenia aj povinnosť platiť úroky“ a právna veta rozhodnutia, ktorá má vystihovať jeho podstatu znie: „Zmluvou o úvere sa dlžník zaväzuje vrátiť poskytnuté peňažné prostriedky a zaplatiť úroky. Úroky sú súčasťou peňažného záväzku dlžníka, preto dôsledkom omeškania s ich platením je zo zákona vyplývajúca povinnosť platiť úroky z omeškania.“ Z uvedeného odvolací súd vyvodil, že ambíciou rozhodnutia 4Obo/143/98 nebolo riešiť, dokedy má veriteľ nárok na dohodnuté úroky z úveru, ale či z dlžných úrokov z úveru vzniká povinnosť platiť úroky z omeškania.

10. Odvolaciemu súdu sú z jeho rozhodovacej činnosti známe rozhodnutia súdov prvej a druhej inštancie vychádzajúce z názoru, že úroky z úveru prináležia veriteľovi len za čas do splatnosti dlhu (napríklad rozsudok Krajského súdu v Trnave sp. zn. 25Co/400/2014 z 29. 07. 2015, rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 19Co/4/2017 zo 16. 02. 2017, rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 15Co/296/2016), ale aj opačné rozhodnutia obsahujúce názor, že povinnosť platiť úroky za poskytnutie peňažných prostriedkov v spotrebiteľských vzťahoch trvá aj po splatnosti pohľadávky až do vrátenia úveru (napríklad uznesenie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 14Co/41/2014, rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 17Co/432/2015, 17Co/63/2019, 17Co/19/2019, 17Co/96/2019, 43Co/37/2018, uznesenie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 14Co/108/2014, rozsudok Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 8Co/138/2017), prax súdov pri rozhodovaní o nároku na zmluvné úroky z úveru po jeho zosplatnení nie je teda ustálená.

11. Podstatnými náležitosťami zmluvy o úvere podľa § 497 Obchodného zákonníka je určenie zmluvných strán, výšky úveru a záväzok veriteľa poskytnúť na požiadanie dlžníka peňažné prostriedky v dohodnutej výške, ako aj záväzok dlžníka vrátiť poskytnuté prostriedky a zaplatiť úroky. Obchodný zákonník nemá priamu úpravu, z ktorej by vyplývalo, či veriteľovi patria zmluvné úroky v prípade predčasného zosplatnenia úveru iba do okamihu tohto zosplatnenia alebo mu tieto úroky patria až do doby konečného vrátenia peňažných prostriedkov dlžníkom. Takáto úprava absentuje aj pri zmluve o pôžičke podľa § 657 O. z. alebo v zákone č. 129/2010 Z. z. Snahou zákonodarcu o úpravu tejto otázky priamo v Občianskom zákonníku bola navrhovaná zmena ustanovenia § 53 ods. 9 O. z. zákonom č. 106/2014 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov tak, že sa na konci tohto ustanovenia mala pripojiť veta: „úroky za poskytnutie peňažných prostriedkov patria dodávateľovi len do uplatnenia práva podľa § 565“. Navrhovanú zmenu odôvodňovala dôvodová správa nasledovne: „V súvislosti s úpravou režimu straty výhody splátok sa zavádza nové pravidlo, podľa ktorého úroky za poskytnutie peňažných prostriedkov patria dodávateľovi len do uplatnenia práva podľa § 565 Občianskeho zákonníka. Vzhľadom na nejednoznačnosť výkladu a neprimerané postupy niektorých veriteľov sa jednoznačne zakotvuje, že tzv. odplatné úroky budú veriteľovi patriť výhradne len do okamihu uplatnenia práva na jednorazové zosplatnenie úveru alebo pôžičky poskytnutej spotrebiteľovi v súlade s § 53 ods. 9 OZ. Z uvedeného plynie, že veriteľ si nebude môcť po jednorazovom zosplatnení uplatniť úroky za čas, ktorý by mala úverová zmluva ešte trvať bez výhody postupného splácania dlhu spotrebiteľom v splátkach. Povedané inak, ak bol úver dojednaný na dobu 10 rokov, v 3. roku došlo k jeho jednorazovému zosplatneniu podľa § 53 ods. 9 OZ, za obdobie zvyšných 7 rokov už veriteľovi nebudú patriť odplatné úroky. V týchto prípadoch bude mať po jednorazovom zosplatnení veriteľ nárok len na úroky z omeškania, ktorými sa bude úročiť celá výška dlhu spotrebiteľa, ktorá sa ustálila v dôsledku uplatnenia práva na jednorazové zosplatnenie úveru“. Navrhovaná zmena sa do zákona č. 106/2014 Z. z. nepremietla v dôsledku pozmeňujúceho návrhu Ústavnoprávneho výboru Národnej rady Slovenskej republiky, ktorý uznesením z 18. marca 2014 č. 392a navrhol v článku I. vypustiť bod 5 v znení: „V § 53 ods. 9 sa na konci pripája táto veta: Úroky za poskytnutie peňažných prostriedkov patria dodávateľovi len do uplatnenia práva podľa § 565“ z dôvodu možného spôsobenia problémov v aplikačnej praxi.

12. Podstatnou otázkou pre rozhodnutie o odvolaní žalobcu je, či je možný súbeh úrokov z úveru aj úrokov z omeškania alebo sa navzájom vylučujú. Z ustanovenia § 497 Obchodného zákonníka tento záver nevyplýva. Z ust. § 502 ods. 1 Obchodného zákonníka vyplýva, len odkedy je dlžník povinný platiť úroky. Ustanovenie § 503 Obchodného zákonníka neupravuje dobu, dokedy je dlžník povinný platiť úroky z úveru, iba splatnosť úrokov a odsek 3 posledná veta tohto ustanovenia upravuje zmenu v obsahu záväzku platiť úrok v tom smere, že pri predčasnom vrátení poskytnutých peňažných prostriedkov zo strany dlžníka, je tento povinný zaplatiť úrok len za dobu od poskytnutia do vrátenia peňažných prostriedkov, t.j. povinnosť dlžníka zaplatiť úroky len za dobu od poskytnutia do vrátenia peňažných prostriedkov v prípade vrátenia poskytnutých peňažných prostriedkov dlžníkom pred dobou určenou v zmluve. Taktiež ustanovenia zákona o spotrebiteľských úveroch (§ 13 ods. 3 a § 16 ods. 1) sa týkajú odstúpenia od zmluvy o úvere zo strany spotrebiteľa do 14 dní od jej uzavretia bez uvedenia dôvodu, resp. predčasnej splatnosti úveru. V tomto spore sa však nejedná o tento prípad. Zo žiadneho ustanovenia Obchodného zákonníka, Občianskeho zákonníka, či zákona č. 129/2010 Z. z. nevyplýva zákaz dohody účastníkov úverovej zmluvy o povinnosti dlžníka platiť úroky z úveru až do úplného splatenia úveru. Prípustnosť dohody účastníkov zmluvy o úvere o povinnosti dlžníka platiť úroky z úveru až do vrátenia poskytnutých peňažných prostriedkov vo všeobecnosti vyplýva aj z judikatúry Najvyššieho súdu Českej republiky, ktorá je do určitej miery aplikovateľná v Slovenskej republike vzhľadom na v minulosti totožnú a v súčasnosti príbuznú právnu úpravu úverov poskytnutých spotrebiteľom. V rozhodnutí sp. zn. 33Odo/657/2005 z 27. 06. 2017 Najvyšší súd Českej republiky vyslovil záver, že nie je možné vylúčiť, aby si zmluvné strany pri peňažnej pôžičke dohodli úroky aj za dobu, počas ktorej bude istina dlžníkom skutočne užívaná (do jej faktického vrátenia veriteľovi) teda aj za dobu, počas ktorej je dlžník v omeškaní so splnením svojho záväzku z dôvodu, že istinu v dohodnutej dobe splatnosti veriteľovi nevráti. Najvyšší súd v tomto rozhodnutí výslovne uviedol, že zmluvné úroky sú odmenou za užívanie istiny, úrok z omeškania predstavuje zákonnú sankciu za omeškanie zo zaplacením istiny a oba nároky môžu existovať vedľa seba. Z hľadiska posúdenia doby, za ktorú boli pri peňažnej pôžičke dohodnuté úroky, bude preto vždy určujúci obsah zmluvy podľa dohody zmluvných strán. O možnom súbehu dohodnutých úrokov a úrokov z omeškania pri pôžičke je rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky z 24. 07. 2014 sp. zn. 33Cdo/1401/2014. Najvyšší súd tu zdôraznil, že oba úroky môžu byť veriteľom požadované vedľa seba bez ohľadu na skutočnosť, či sa jedná alebo nejedná o občianskoprávny vzťah. S odkazom na ďalšie svoje rozhodnutia (sp. zn. 33Odo/518/2003 z 25. 09. 2003, sp. zn. 33Odo/657/2005 z 27. 06. 2007, sp. zn. 33Cdo/1401/2014 z 24. 07. 2014) Najvyšší súd Českej republiky v rozhodnutí z 21. 08. 2014 sp. zn. 33Cdo/212/2014 dal jednoznačnú odpoveď, že „dohodnuté úroky z úveru predstavujú odmenu za požičanie peňazí a úroky z omeškania sú sankciou za porušenie povinností, t. j. za nezaplatenie dlhu riadne a včas. Kým povinnosť dlžníka zaplatiť veriteľovi dohodnuté úroky vzniká zo záväzku v zmluve, povinnosť platiť úroky z omeškania vyplýva bez ďalšieho zo zákona ako dôsledok omeškania so splnením dlhu. Aj keď dlžník nie je v omeškaní so splnením dlhu, môže veriteľ požadovať dohodnuté úroky a úroky z omeškania môže požadovať pri omeškaní dlžníka aj u bezúročnej (bezodplatnej) pôžičky. Dohodnuté úroky a úroky z omeškania sú príslušenstvom pohľadávky (§ 121 ods. 3 Občianskeho zákonníka), majú však iný právny dôvod a veriteľ ich môže požadovať vedľa seba. Z uvedeného výkladu vyplýva záver, že pre posúdenie primeranosti výšky úrokového zaťaženia nie je možné obe sadzby úrokov sčítať a že zákonné úroky z omeškania nenahrádzajú od splatnosti pohľadávky úroky, ktoré si strany dohodli“.

13. Odvolaciemu súdu je známe aj uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 476/2012 z 18. septembra 2012, ktorým bola odmietnutá sťažnosť sťažovateľa proti rozsudku Okresného súdu Prešov č. k. 29C/131/2011-127 z 23. novembra 2011 a rozsudku Krajského súdu v Prešove č. k. 1Co/30/2012-145 z 30. mája 2012, v ktorých s odkazom na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Obo/143/98 neboli žalobcovia v súdnom spore priznané zmluvné úroky z poskytnutých peňažných prostriedkov na základe zmluvy o úvere po splatnosti dlhu z dôvodu, že namietané rozhodnutie krajského súdu nie je možné považovať za svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené, resp. za také, ktoré by popieralo zmysel práva na súdnu ochranu, keď krajský súd stotožňujúc sa s rozhodnutím okresného súdu s poukazom na štandardnú obchodnoprávnu judikatúru v oblasti úrokov z úveru potvrdil rozhodnutie okresného súdu po rozšírení vecnej argumentácie na podporu správnosti odôvodnenia rozsudku okresného súdu. V predmetnom uznesení teda ústavný súd preskúmal rozhodnutie krajského súdu z hľadiska, či výkladom zákona a právnym názorom krajského súdu nedošlo k zásahu do ústavou garantovaného práva sťažovateľa na súdnu ochranu, t. j. ústavný súd podrobil rozhodnutie krajského súdu testu ústavnosti, či tento názor nie je arbitrárny, svojvoľný či

zjavne neodôvodnený. Nevjadroval sa však k vecnej správnosti právneho názoru krajského súdu o tom, či úroky patria len do zosplatnenia úveru, nakoľko pokiaľ právny názor všeobecného súdu nie je zjavne svojvoľný, neprekročí teda medze ústavnosti, nie je kompetenciou ústavného súdu posudzovať jeho vecnú správnosť. To je úlohou všeobecného súdnictva (odvolacieho a dovolacieho súdu).

14. V zmysle § 493 O. z. v platnom znení obsah dojednaného záväzku (ak je v súlade so zákonom) možno meniť len právnou úpravou (ako je to v prípade § 503 od. 3 Obchodného zákonníka) alebo dohodou zmluvných strán. V zmluve o spotrebiteľskom úvere bola dojednaná celková čiastka úveru, ktorá pozostáva z poskytnutej istiny úveru, úroku a poplatkov. Obchodný zákonník, ani Občiansky zákonník nemodifikuje moment trvania záväzku platiť úrok, ani jeho výšku v prípade omeškania dlžníka s platením úveru ani v prospech dlžníka, ani v prospech veriteľa. Preto podľa odvolacieho súdu zostáva záväzok platiť úrok rovnaký, ako v čase jeho dojednanie, t. j. patrí v rovnakej výške a za rovnaké obdobie, bez ohľadu na to, či k omeškaniu dlžníka s platením úveru došlo alebo nedošlo. Aj keď sú vyššie citované ustanovenia Obchodného zákonníka dispozitívneho charakteru (okrem základného ustanovenia § 497 Obchodného zákonníka), ich prípadná zmena dohodou zmluvných strán, ktorá by viedla k zhoršeniu zmluvného postavenia spotrebiteľa oproti zákonu (napr. dojednanie, že veriteľovi patria v prípade omeškania dlžníka úroky až do skutočného vrátenia istiny úveru) v prípade, ak by mal spotrebiteľ ako dlžník zaplatiť úroky z úveru vo vyššej výške ako v rozsahu zahrnutom do celkovej čiastky spotrebiteľského úveru by bola v zmysle § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka neplatná, a preto vyššie uvedená česká judikatúra ohľadne možnosti takéhoto dojednanie v podmienkach právneho poriadku Slovenskej republiky týkajúceho sa spotrebiteľských zmlúv o úvere nie je použiteľná. Podľa názoru odvolacieho súdu vzhľadom na neplatnosť daného dojednanie sa spotrebiteľský úver v prípade využitia práva podľa § 53 ods. 9 O. z. v spojení s § 565 O. z. (na rozdiel od nesporebných úverov, kde vyššie uvedené dojednanie prichádza do úvahy) stáva predčasne splatným ako celok, t. j. vrátane úrokov a prípadných poplatkov, veriteľ si nemôže vyberať, ktorú časť úveru zosplatní aj s poukazom na ust. § 503 ods. 1 posledná veta Obchodného zákonníka, podľa ktorého v čase, keď sa má vrátiť zvyšok poskytnutých peňažných prostriedkov, sú splatné aj úroky, ktoré sa ho týkajú a od ktorého sa v prípade spotrebiteľských zmlúv nemožno odchyliť v neprospech spotrebiteľa. Dojednanie umožňujúce zaplatenie istiny predčasne (aj úrokov z úveru do jej zaplatenia) v prípade tzv. živých úverov je nadbytočné, pretože na takýto variant myslí ust. § 503 ods. 3 Obchodného zákonníka, ktoré je výhodné pre spotrebiteľa, nakoľko tým, že zaplatí istinu skôr, ušetrí na úrokoch. Avšak v prípade omeškania spotrebiteľa s platením úveru, navyše ak dôjde v dôsledku toho k jeho zosplatneniu, je pre neho nevýhodné, aby platil úroky až do zaplatenia istiny. Po zosplatnení úveru neprichádza do úvahy možnosť spotrebiteľa splatiť istinu úveru predčasne v zmysle § 503 ods. 3 Obchodného zákonníka, pretože istina je už (aj keď predčasne) splatná a splatné sú aj úroky k nej prináležiace v zmysle § 503 ods. 1 posledná veta Obchodného zákonníka, preto nemá význam uvažovať o tom, akú sumu úroku by ušetril v prípade, ak by k zosplatneniu úveru nedošlo a splátky by boli splatné v pôvodne dohodnutých termínoch. Tento názor odvolacieho súdu v spleti rôznych názorov na danú problematiku uvedených vo vyššie citovaných rozhodnutiach sa vzťahuje len na prípady vyhlásenia predčasnej splatnosti úveru, kedy možno porovnať výšku úroku úveru zahrnutú do celkovej čiastky úveru a odvodenú z amortizačnej tabuľky s výškou úroku, ktorú by mal spotrebiteľ zaplatiť do faktického vrátenia istiny úveru. V tomto posudzovanom prípade sa jedná o spotrebiteľský úver, kde je výška úroku odvodená od celkovej čiastky určená.

15. Z dôvodu, že rozhodnutie najvyšších súdnych autorít Slovenskej republiky k otázke, dokedy prináleží veriteľovi úrok z istiny po vyhlásení predčasnej splatnosti úveru neexistuje, odvolací súd rešpektujúc zmluvne dohodnuté podmienky úveru medzi účastníkmi úverovej zmluvy o výške úveru a výške úroku zmenil podľa § 388 C. s. p. rozsudok súdu prvej inštancie a vyhovel žalobe v časti o zaplatenie zmluvných úrokov z úveru po predčasnom zosplatnení úveru len čiastočne do výšky, akú by pri riadnom plnení povinností žalovaný na úrokoch zaplatil a vo zvyšku (pokiaľ sa domáhal žalobca zaplatenia úrokov z úveru až do zaplatenia istiny) žalobu zamietol. Odvolací súd prijal uvedené rozhodnutie majúce za to, že zabezpečí spravodlivú ochranu práv a záujmov oboch sporových strán v zmysle článku 2 ods. 1 Civilného sporového poriadku.

16. O nároku na náhradu trov konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1, 2 C. s. p., podľa ktorého ustanovenia o trovách konania pred súdom prvej inštancie sa použijú aj na odvolacie konanie; ak odvolací súd zmení rozhodnutie, rozhodne aj o nároku na náhradu trov konania na súde prvej inštancie. Nakoľko rozhodnutím odvolacieho súdu konanie v prejednávanej spore končí a súčasne odvolací súd zmenil rozhodnutie súdu prvej inštancie, bol odvolací súd povinný podľa § 262 ods. 1 C. s. p. rozhodnúť

o nároku na náhradu trov celého konania (t. j. trovách konania pred súdom prvej inštancie ako aj o trovách odvolacieho konania).

16.1 Podľa § 255 ods. 1, 2 C. s. p., súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci. Ak mala strana vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.

16.2 Odvolací súd nedokáže vyčíslieť, v akej časti bola zamietnutá žaloba žalobcu o zaplatenie úrokov nad priznanú sumu zmeňujúcim rozhodnutím odvolacieho súdu z dôvodu, že chýbajú vstupné údaje pre tento výpočet, najmä kedy žalovaný zaplatí dlžnú istinu a koľko by činili úroky z úveru podľa žaloby od 31. 07. 2018 zo sumy 244,40 € sadzbou 19,90 % ročne do zaplatenia. Rozhodnutie o povinnosti žalovaného zaplatiť žalobcovi náhradu trov celého konania podľa § 255 ods. 1 Civilného sporového poriadku vydané podľa § 396 ods. 2 C. s. p. neodporuje rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27. apríla 2004 sp. zn. 1MCdo/1/2004 uverejnené v Zbierke stanovísk NS SR a rozhodnutí súdov SR pod publikačným číslom 34/2005, v zmysle ktorého procesný úspech žalobcu v časti týkajúcej sa celej žalovanej pohľadávky a jeho neúspech iba v príslušenstve žalovanej pohľadávky (v úrokoch z omeškania) nemožno v odôvodnených prípadoch (pri rozhodovaní o náhrade trov konania) považovať za „neúspech v pomerne nepatrnej časti“ podľa ustanovenia § 142 ods. 3 O. s. p., ale za „čiastočný úspech“ v zmysle ustanovenia § 142 ods. 2 O. s. p. (v súčasnosti ustanovením § 255 C. s. p.), pretože žalobcovi bolo vyhovené nielen ohľadne nároku na zaplatenie istiny, ale aj väčšiny príslušenstva pohľadávky vo forme úrokov, úrokov z omeškania, poplatkov a žaloba bola zamietnutá len v časti úrokov v prevyšujúcich dohodnuté úroky v zmluve o úvere, ktoré nie sú vyčísliteľné konkrétnou sumou.

17. Ak žalobca uspel s nárokom na istinu a celé príslušenstvo pohľadávky vo forme úrokov a úrokov z omeškania okrem časti úrokov z istiny, ktorých výška ku dňu rozhodnutia odvolacieho súdu vyčísliteľná nie je, bolo podľa názoru odvolacieho súdu odôvodnené považovať žalobcu za úspešnú stranu v spore v celom rozsahu a priznať mu plnú náhradu trov konania.

18. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C. s. p.).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 C. s. p.).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 C. s. p.).

Dovolanie v prípadoch uvedených v § 421 odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) C. s. p. (§ 421 ods. 2 C. s. p.).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 C. s. p. nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 C. s. p.); na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 C. s. p.).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 C. s. p.).

Dovolanie môže podať strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C. s. p.).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii; ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C. s. p.); dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 C. s. p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (t.j. ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C. s. p.).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 C. s. p.).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 C. s. p.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom; dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C. s. p.); povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je
a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 C. s. p.).